

Sygn. akt IV CSK 528/09

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

SSA Jan Futro

w sprawie z powództwa E. B.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „K.(...)” w S.
z udziałem interwenienta ubocznego po stronie powodowej K. S.
o uchylenie uchwał i ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 kwietnia 2010 r.,
skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 24 czerwca 2009 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. oddala skargę kasacyjną;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

E. B. wniosła o uchylenie 11 uchwał Zebrania Przedstawicieli Członków pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej „K.(...)” w S. z dnia 19 maja 2007 r. oraz o ustalenie nieważności czynności prawnych, podejmowanych przez organy pozwanej od 1990 r. Interwencję uboczną po stronie powodowej zgłosiła K. S., która poparła powództwo i zgłoszone w nim wnioski.

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 29 września 2008 r. oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że postanowieniem z dnia 25 stycznia 1991 r. Sąd Rejonowy w S. odmówił dokonania zmian w rejestrze spółdzielni polegających na wpisaniu zmian statutu. Natomiast w dniu 19 maja 2007 r. odbyło się Zebranie Przedstawicieli Spółdzielni Mieszkaniowej „K.(...)” w S., na którym zostało podjętych jedenaście uchwał.

Sąd Okręgowy podkreślił, że strony nie wykazały, aby po 1990 r. toczyło się lub toczy się obecnie jakiegokolwiek postępowanie, w którym prawomocnie stwierdzono by nieistnienie lub nieważność uchwał o wyborze organów spółdzielni albo uchylono takie uchwały. Ewentualne uchybienia w wyborze organów spółdzielni, które podniosły powódka oraz interwenientka uboczna, nie spowodowałyby nieważności tego wyboru, ale jedynie jego wzruszalność (nieważność względną), do czego konieczne było zachowanie sześciotygodniowego terminu do wytoczenia powództwa. Wobec braku skutecznego zaskarżenia w okresie od dnia 26 marca 1990 r. kolejnych wyborów członków rady nadzorczej, czynności podejmowane przez organy spółdzielni pozostają skuteczne. Sąd Okręgowy stwierdził też, że odmowa dokonania wpisu zmian statutu w dniu 25 stycznia 1991 r. pozostaje bez związku z przedmiotem niniejszego postępowania.

Powódka wniosła apelację od wyroku Sądu Okręgowego, w której podniosła nieważności postępowania oraz sformułowała liczne zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 24 czerwca 2009 r. oddalił apelację i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny podzielił dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne i wnioski prawne co do merytorycznej bezzasadności żądania zgłoszonego przez powódkę. W związku z zarzutem nieważności postępowania uznał, że powódka nie

wykazała, aby w jakimkolwiek prawomocnym orzeczeniu stwierdzono, iż pozwana nie ma należycie powołanych organów uprawnionych do jej reprezentowania lub żeby uchylono jakąkolwiek uchwałę pozwanej w przedmiocie wyboru jej organów, podjętą po 1990 r. Tym bardziej nie można stwierdzić, że pozwana nie ma zdolności sądowej lub zdolności procesowej, skoro przysługują jej one z samego faktu bycia osobą prawną. Nieważność postępowania nie mogła wynikać także z faktu rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego przez tego sędziego, którego ten wniosek dotyczył. Wniosek o wyłączenie sędziego nie wskazywał na podstawy przewidziane w art. 48 k.p.c., dotyczące wyłączenia sędziego z mocy ustawy, ale na okoliczności odnoszące się do wyłączenia sędziego na wniosek (art. 49 k.p.c.). Nieważność postępowania zachodzi zaś jedynie wówczas, gdy w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy (art. 379 pkt 4 k.p.c.).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, zasadności apelacji nie uzasadniają także podniesione w niej zarzuty naruszenia prawa materialnego. Skoro powódka domagała się uchylecia uchwał zebrania przedstawicieli pozwanej Spółdzielni, to Sąd Okręgowy nie mógł oceniać sprzeczności tych uchwał z przepisami prawa materialnego, byłoby to bowiem niedopuszczalne jako sprzeczne z zakazem orzekania ponad żądanie (art. 321 § 1 k.p.c.). Poza tym z zebranego materiału dowodowego nie wynika, aby pozwana, po zakwestionowaniu przez Sąd Rejonowy w S. dnia 25 stycznia 1991 r. proponowanej zmiany statutu, rzeczywiście dokonywała w późniejszym okresie wyboru członków rady nadzorczej niezgodnie ze swoim statutem.

Powódka w skardze kasacyjnej zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, mianowicie art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 20 stycznia 1990 r. o zmianach w organizacji i działalności spółdzielczości (Dz. U. Nr 6, poz. 36 ze zm.; dalej: ustawa z 1990 r.), art. 59 § 2 pkt 3, art. 35 § 2 oraz art. 42 § 2 i 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.; dalej: pr. spółdz.), art. 58 § 1 i 2 k.c. oraz art. 189 k.p.c., a także przepisów postępowania, mianowicie art. 379 pkt 4, art. 50 § 3, art. 52 § 1 i art. 53¹ oraz art. 379 pkt 4, art. 378 § 1 i art. 386 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy podkreślić, że w skardze kasacyjnej nietrafnie został podniesiony zarzut nieważności postępowania. Należy przyznać rację powódce, że o wniosek w sprawie wyłączenia sędziów zarówno Sądu Okręgowego, jak i Apelacyjnego, nie mogą orzekać sędziowie, których wnioski takie dotyczą. Jednakże, zgodnie z art.

379 pkt 4 k.p.c., nieważność postępowania zachodzi tylko wtedy, gdy w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy. Wyłączenia sędziego z mocy ustawy dotyczy art. 48 § 1 k.p.c. (*iudex inhabilis*). W niniejszej sprawie nie ulega jednak wątpliwości, że wspomniane wnioski o wyłączenie sędziów zostały sformułowane na podstawie art. 49 k.p.c. (*iudex suspectus*).

Podniesione w skardze zarzuty naruszenia prawa materialnego stanowią jedynie polemikę ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego i nie znajdują uzasadnienia w materiale dowodowym niniejszej sprawy.

Zgodnie z art. 19 ust. 4 ustawy 1990 r., na każdą spółdzielnię został nałożony obowiązek przeprowadzenia w terminie do dnia 31 marca 1990 r. wyborów do organów spółdzielni bez względu na termin upływu kadencji tych organów, pod rygorem przejścia spółdzielni z tym dniem w stan likwidacji. Celem tego przepisu była wymiana składu wybieralnych organów spółdzielni w nowych warunkach ustrojowych. Zarzut naruszenia rozważanego przepisu nie jest jednak skuteczny, skoro powódka nie wykazała, aby spółdzielnia nie dokonała w terminie do dnia 31 marca 1990 r. wyborów do organów spółdzielni i w konsekwencji przeszła z tym dniem w stan likwidacji. W konsekwencji nietrafny jest również zarzut naruszenia art. 58 § 1 i 2 k.c., art. 189 k.p.c. oraz art. 42 § 2 pr. spółdz. zmierzający do tego, że wszystkie uchwały podejmowane przez organy pozwanej Spółdzielni od 1990 r. są bezwzględnie nieważne.

Nietrafne są też zarzuty dotyczące naruszenia art. 59 § 2 pkt 3 i art. 42 § 3 pr. spółdz. dotyczące pozbawienia członków Spółdzielni i zebrań grup członkowskich możliwości zgłaszania swoich kandydatów do organów Spółdzielni. Również te twierdzenia powódki nie zostały poparte żadnymi dowodami.

Nietrafny i niezrozumiały jest zarzut naruszenia art. 35 § 2 pr. spółdz. Z przepisu tego istotnie wynika, że wybory do organów spółdzielni są dokonywane spośród nieograniczonej liczby kandydatów. Nie jest jednak niezgodne z tym przepisem to, że – jak podniesiono w skardze kasacyjnej – w praktyce kandydatów zgłaszano jedynie spośród przedstawicieli na zebranie przedstawicieli.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji.